[2018] 4 ਐਸ. ਸੀ.ਆਰ. 797

ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ

ਬਨਾਮ

ਅਜ਼ਮੁੰਨੀਸਾ ਬੇਗਮ (ਮੌਤ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4632-4638)

ਮਈ 01, 2018

[ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਗੁਪਤਾ ਜੇ.ਜੇ.]

ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ:

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਖੇਤਰ) ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਐਕਟ, 1317 ਫਸਲੀ: ਧਾਰਾ 87- ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰੀ - ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਲਈ ਰਾਜ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਦਰਜਨ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ- ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਵੀ ਲਿਆ ਗਿਆ – ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ -ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕੇਸ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਪੂਰਾ ਖੇਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 687.03 ਏਕੜ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 20.18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 666.25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 20.18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ- 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ - ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲਾਂ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਅਦਾਲਤ-ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

797

XXXXXX

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ

ਕਿਹਾ ਗਿਆ: 1. ਪੂਰਾ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 APHB ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਸਲ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 20.18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 661.04 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਜਿਸ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ APHB ਦੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੁਬਾਰਾ ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ

ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਕੇ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌਕਸ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ) ਐਕਟ, 1973 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੁਝ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ APHB ਨੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। APHB ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ), ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 65-70] 824-ਬੀ-ਐਚ; 825-A]

2.1 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ। APHB ਨੇ 10 ਜੂਨ, 1968 ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁਝ ਦਰਜਨ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 22ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬੇਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਐਕਟ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ APHB ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ APHB ਨੇ ਪੂਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 41] [816-C-E]

XXXXXX

2.2 ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ 11 ਏਕੜ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੋਈ ਹੱਦਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਮਾਪ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। [ਪੈਰਾ 42] [816-E-G]

2.3 ਜੇਕਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ 1968 ਵਿੱਚ APHB ਦੁਆਰਾ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਾਇਦ APHB ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗਲਤ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਤੁਰੰਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 43] [816-G-H; 817-A-B]

2.4 ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ 25 ਸਾਲ ਹੋਰ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਿਰ 1993 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 1968 ਅਤੇ 1993 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਸਿਵਾਏ APHB ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। APHB ਨਾਲ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ 'ਤੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 666.25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਪ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪਾਰਸ 44, 45] [817-B-E]

XXXXXX

2.5 ਇਹ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦੇਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਸਹੀ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਕਬਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 687.03 ਏਕੜ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 20.18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ IDL ਨੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਪੂਰਾ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 APHB ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਮਾਪ ਅਤੇ 11.10 ਏਕੜ ਦੀ ਕਥਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇੱਕ ਲਾਲ ਹੇਰਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ,

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। [ਪੈਰਾ 46] [817-E-H]

2.6 ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਕੀ ਸੀ। ਜੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ 661.04 ਏਕੜ ਜਾਂ 666.25 ਏਕੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 687.03 ਏਕੜ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੈ-ਹਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 687.03 ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ 661.04 ਏਕੜ। ਇਸ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 687.03 ਏਕੜ ਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ 661.04. ਏਕੜ ਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਥਿਤ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਨਾਲ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ 687.03 ਏਕੜ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 661.04 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਸੁਧਾਰ ਕਿਸੇ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। [Paras 47-48] [818-B-D]

XXXXXX

2.7 15 ਅਕਤੂਬਰ 1994 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਣਨਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ

ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਗਣਿਤਿਕ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ 666.25 ਏਕੜ (ਮੰਜੀਰਾ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਸਮੇਤ) ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਪਣ ਸਰਕਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਰਵੇਖਣ ਜੀ.ਡੀ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਗਣਨਾ ਗਲਤੀ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 52] [819-E-H; 820-A]

2.8 ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਲਤੀ 11.10 ਏਕੜ ਤੱਕ ਸੀ ਪਰ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਗਲਤੀ 20.18 ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਪਰਚੀ ਜਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਣਨਾ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 1968 ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪੈਰਾ 53] [819-B-C]

2.9. 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 5 (ਡੀ) ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ

ਸਮਝ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਸਰਵੇਖਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 15 ਅਕਤੂਬਰ 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ APHB ਦੀ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। [ਪਾਰਸ 56-57][821-C-D]

XXXXXX

2.9 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੇਰੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ। ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਵਾਜਬ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਰਾਹੀਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। 25 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। [ਪਾਰਸ 58, 59, 62] [821-E-F; 823-A-B]

2.10 ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚੋਂ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਟੁਕੜਾ APHB ਤੋਂ ਖੋਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 22ਏ ਤਹਿਤ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ APHB ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ APHB ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ 15 ਸਤੰਬਰ 1997 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ APHB ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ APHB ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 63] [823-D-F]

2.11 ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 1968 ਵਿੱਚ ਸੁਲਝੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬੀਤਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 64] [823-G-H; 823-A-B]

XXXXXX

ਮੈਸਰਜ਼ ਟਾਟਾ ਕੰਸਲਟਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਵਰਕਮੇਨ **1980 (ਸੁਪ.) ਐਸ.ਸੀਸੀ 627: 1981 ਐਸ.ਸੀਆਰ 166**; ਸੂਰਜ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ **(1981) 1 ਐਸ.ਸੀਸੀ 500: [1981] 2 ਐਸ.ਸੀਆਰ 485**; ਮਾਸਟਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ **ਏਆਈਆਰ 1966 ਐਸ.ਸੀ 1047: 1966 ਐਸ.ਸੀਆਰ 99**; ਵਿਪਿਨ ਚੰਦਰ ਵਦੀ ਲਾਲ ਬਾਵੀਸ਼ੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ **(2016) 4 ਐਸ.ਸੀਸੀ 531: [2016] 1 ਐਸ.ਸੀਆਰ 283**; ਕੇ.ਪੀ. ਵਰਗੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਏਆਈਆਰ **1981 ਐਸ.ਸੀ 1922: [1982] 1 ਐਸ.ਸੀਆਰ 629**; ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ **ਏਆਈਆਰ 1979 ਐਸ.ਸੀ 1049: [1979] 3 ਐਸ.ਸੀਆਰ 373**; ਕੁਲੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਮੰਗਮਾ **(2003) 4 ਐਸ.ਸੀਸੀ 488: [2003] 2 ਐਸ.ਸੀਆਰ 430**; ਸੰਯੁਕਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਰੰਗਾ ਰੈਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਨਰਸਿੰਘ ਰਾਓ **(2015) 3 ਐਸ.ਸੀਸੀ 695: [2015] 1 ਐਸ.ਸੀਆਰ 437**; ਬਸੰਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਬਿਹਾਰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬੋਰਡ **(2009) 6 ਐਸ.ਸੀਸੀ 791: [2009] 9 ਐਸ.ਸੀਆਰ 367**- ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

1981 SCR 166	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 49
[1981] 2 SCR485	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 50
[1966] SCR 99	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 50
[2016] 1 SCR283	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 51
[1982] 1 SCR 629	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 54
[1979] 3 SCR 373	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 55
[2003] 2 SCR 430	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 59

[2015] 1 SCR 437	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 59
[2009] 9 SCR 367	ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ	ਪੈਰਾ 61

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4632-4638

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿਖੇ 11.03.2010 ਨੂੰ WAMP ਨੰਬਰ 2922/2009, WA. ਨੰਬਰ 1311 ਅਤੇ 1781, WA. ਨੰਬਰ 257/2009, WAMP ਨੰਬਰ 2475/2008, WAMP ਨੰਬਰ 2475/2008 ਵਿੱਚ WAMP ਨੰਬਰ 131/2005 ਅਤੇ WAMP ਨੰਬਰ 131/2005 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ WAMP ਨੰਬਰ 1311 ਅਤੇ 1781 ਦੇ 25.09.2009 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

XXXXXX

ਪੀ.ਐੱਸ. ਨਰਸਿਮਹਾ, ASG, ਮੁਕੁਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਵੀ. ਗਿਰੀ, ਕੇ. ਰਾਮਾਮੂਰਤੀ, ਦੁਸ਼ਯੰਤ ਦਵੇ, ਕੋਕੇ ਰਾਘਵੇ ਰਾਓ, ਦੇਬੋਲ ਬੈਨਰਜੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਟੀ.ਵੀ. ਰਤਨਮ, ਡਾਕਟਰ ਰਾਜਾਰਾਮ ਪੁੰਨਾ, ਐਮ. ਸੋਰੀ ਦੇਵ, ਅਪੂਰਵ ਸਰਵਰੀਆ, ਨਿਖਿਲ ਰੋਹਤਗੀ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਖੁਰਾਣਾ, ਐਸ.. ਉਦੈ ਕੁਮਾਰ ਸਾਗਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਨਾ ਮਾਧਵਨ, ਪੀਯੂਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਸ਼੍ਰੇਅਸੀ ਕੁੰਵਰ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਭੂਸ਼ਨ ਚੌਧਰੀ (ਮੈਸਰਜ਼ ਵਕੀਲ ਨਿਟ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਕੇ.ਐਲ. ਸਾਸਤਰੀ, ਆਰ.ਵੀ. ਕਾਮੇਸ਼ਵਰਨ, ਸ਼ਿਵਪਤੀ ਬੀ.ਪਾਂਡੇ, ਐਸ..ਕੇ. ਵਰਮਾ, ਅਤੁਲ ਕੁਮਾਰ, ਅਨੰਗਾ ਭੱਟਾਚਾਰੀਆ, ਮੁਕੁੰਦ ਪੀ. ਉਨੀ, ਰੋਹਿਤ ਰਾਓ ਐਨ., ਕੇ. ਸੁਬਾ ਰਾਓ, ਕੇ. ਮਾਰੂਤੀ ਰਾਓ, ਕੇ. ਰਾਧਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਜਨੀ ਅਯਾਗਰੀ, ਐਮ.ਵੀ. ਰਮਾ, ਹਰਸ਼ਾ ਪੀਚਾਰਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਧਾ ਗੁਪਤਾ , ਮੁਹੰਮਦ. ਇਰਸ਼ਾਦ ਹਨੀਫ, ਆਰਿਫ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਰਿਜ਼ਵਾਨ ਅਹਿਮਦ ਦੁਰਾਨੀ, ਮੁਜਾਹਿਦ ਅਹਿਮਦ, ਡੀ.ਐਸ.. ਖਾਨ, ਡੀ.ਰਾਮਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਰੈਡੀ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਵਿਦਯੋਤਮਾ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ

ਡੀ.ਭਾਰਤੀ ਰੈਡੀ, ਜੀ.ਵੀ.ਆਰ. ਚੌਧਰੀ, ਕੇ.ਸ਼ਿਵਰਾਜ ਚੌਧਰੀ, ਏ.ਚੰਦਰ ਸੇਖਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਆਯੂਸ਼ੀ ਗੋਇਲ, ਵੀ.ਐਨ. ਰਘੁਪਤੀ, ਗੌਰਵ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਨਿਆ ਸ਼੍ਰੀ, ਏਜਾਜ਼ ਮਕਬੂਲ, ਕੁੰਵਰ ਆਦਿਤਿਆ ਸਿੰਘ, ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ, ਆਈ.ਵੀ. ਕਸਯਪ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕੇ. ਸ਼ਾਰਦਾ ਦੇਵੀ, ਡੀ. ਮਹੇਸ਼ ਬਾਬੂ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਚਿੱਤਰਾ, ਟੀ.ਵੀ. ਭਾਸਕਰ ਰੈਡੀ, ਬੀ. ਰਾਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਰਾਓ, ਸੁਮਿਤ ਕੁਮਾਰ, ਰਾਜੀਵ ਸਿੰਘ, ਈਸ਼ਾਨ ਜਾਰਜ , ਸੀ.ਆਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਪ੍ਰਣਬ ਕੁਮਾਰ ਮਲਿਕ, ਸੋਮਾ ਮਲਿਕ, ਸੇਬਤ ਕੁਮਾਰ ਦਿਓਰੀਆ, ਤ੍ਰਿਦੀਪ ਪਾਇਸ, ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਚੌਹਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੇਠ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ।

ਮਦਨ ਬੀ ਲੋਕੁਰ, ਜੇ. ਆਗਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ(Leave granted)

1. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਵਾਲ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਖੇਤਰ) ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਐਕਟ, 1317 ਫਾਸਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਿਸੇ 'ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ' ਨੂੰ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ" ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ।

2. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸੋਧ ਇੱਕ 'ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ' ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦਾ ਹਾਲਾਂਕਿ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ

3. 24 ਮਈ 1963 ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 (ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜਨਾਂ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੰਗਾ ਰੈਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬਾਲਾਨਗਰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਕੁਕਟਪੱਲੀ ਪਿੰਡ 'ਚ 1110.07 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009, 1043 ਤੋਂ 1065 ਤੱਕ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 22-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ (APHB) ਦੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

4. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ:

"ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਇਸ ਦਫਤਰ ਦੇ ਮਾਪਣ ਸਰਕਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜੀ.ਡੀ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

5. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, 661.04 ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ 661.04 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਹੱਦ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਮੁੱਚੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1043 ਤੋਂ 1065 (ਕਈ

ਦਰਜਨ ਹੋਰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ) ਨੂੰ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਿਹਾ:

6. ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਪੈਰਾ 29 (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਪਟਨਚੇਰੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਲ.ਆਰ. B1/341/67 ਮਿਤੀ 6.8.67 ਕਿ ਉਸਨੇ ਪਿੰਡ ਕੁਕਟਪੱਲੀ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚੋਂ 5 ਏਕੜ 21 ਗੁੰਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੁਕਟਪੱਲੀ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ 5 ਏਕੜ 21 ਗੁੰਟਾ ਰਕਬਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚੋਂ 661.64 ਏਕੜ ਦੇ ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

7. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 5.21 ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਜੀਰਾ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ 661.04 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

XXXXXX

8. ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। 10 ਜੂਨ ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਪਟੀ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 1968 ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਪੱਥਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਖੇਤੀ ਲਈ ਅਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਖੇਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। "

9. 24 ਜੂਨ, 1968 ਨੂੰ APHB ਨੇ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਅਤੇ 1043 ਤੋਂ 1065 ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

10. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1121.17 ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ 1104.26 ਏਕੜ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਜੀਰਾ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 5.21 ਏਕੜ ਇਸ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ) ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜਾਂ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਣ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।

11. ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ 1992 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ:

i) ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਅਤੇ 1043 ਤੋਂ 1065 ਦਾ ਪੂਰਾ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭੌਤਿਕ ਮਾਪ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ii) APHB ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

iii) ਹਾਲਾਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਖੇਤਰ) ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਐਕਟ, 1317 F ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਵਾਈ।

XXXXXX

12. 7 ਦਸੰਬਰ 1993 ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਖੇਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲੀਆ ਐਕਟ, 1317 ਫਸਲੀ (ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਕਬਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 672.14 ਏਕੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ 11.10 ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਘੱਟ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 11.10 ਏਕੜ ਦਾ ਇਹ ਖੇਤਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ। 1993 ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ:

ਸੈਟਲਮੈਂਟਸ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਿਕਾਰਡ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ 'ਤੇ, ਕਲੈਕਟਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗਾ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪੱਤਾਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਜੇ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਪਰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦੇਰੀ ਲਈ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। "

13. ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 7 ਜੁਲਾਈ, 1994 ਨੂੰ APHB ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਪਰ APHB ਅਨੁਸਾਰ ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਨੋਟਿਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

14. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 5 ਅਗਸਤ 1994 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸੌਂਪੀ। ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 687.03 ਏਕੜ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ 661.04 ਏਕੜ (ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ਾ) ਅਤੇ ਮੰਜੀਰਾ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ 5.21 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਹਾਇਕ

ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਨੁਸਾਰ 20.18 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ IDL ਕੋਲ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੀ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। IDL ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਜਾਂ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

XXXXXX

15. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਲੀਲ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ 11.10 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ 20.18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

16. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਬਦਲਾਅ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ, ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ 15 ਅਕਤੂਬਰ 1994 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕੂਲਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਰਕੂਲਰ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਟਰ 87 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ 'ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਪੈਰਾ 4 ਅਤੇ 5 ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ:-

<u>ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ</u>: ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ: ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਸਿਰਫ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਦੀ

ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ: ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਕੱਲਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ: ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸਰਵੇਖਣ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ: ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲੀਆ ਐਕਟ 1317 ਫਾਸਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਮਾਮੂਲੀ ਗਲਤੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਵਰਗੀਕਰਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ, ਜਾਂ ਪਟਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਗਲਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ, ਜੋ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ:-

a. ਪੱਤੇਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ।

b. ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਤਬਦੀਲੀ

c. ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਗਾਇਬ ਹੈ।

d. ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

XXXXXX

ਕਿਉਂਕਿ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਛੱਡਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਵੇਖਣ ਗਲਤੀ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਗਲਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਰਵੇਖਣ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਤ ਤਕਨੀਕੀ ਰਿਪੋਰਟ ਭੇਜਣਗੇ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਵਿਖੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਗਲਤੀ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਬਾਰੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ 'ਤੇ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਫਾਈਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਭੂਮੀ ਮਾਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜੇ ਗਲਤੀ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਗਲਤੀ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲੀਆ ਐਕਟ 1317 ਫਸਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 87-ਏ ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਸਰਵੇਖਣ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਰਵੇਖਣ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜੇਗਾ। "

18. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ 5 ਅਗਸਤ, 1994 ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1995 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਲ ਮਾਪ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਟੁਕੜਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪਥਰੀਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 10% ਤੋਂ 30%

ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

19. ਫਿਰ ਵੀ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 687.03 ਏਕੜ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਖੇਤਰ 666.25 ਏਕੜ ਹੈ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਜੀਰਾ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ)। ਇਸ ਲਈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਭਿੰਨਤਾ 20.18 ਏਕੜ ਤੱਕ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮਾਪਣ ਦੀ ਗਲਤੀ 15 ਅਕਤੂਬਰ 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੁਧਾਰਾਤਮਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

XXXXXX

20. ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ APHB ਨੂੰ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ 10 ਜੂਨ 1996 ਨੂੰ APHB ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅੱਗੇ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਏ ਗਏ ਸਨ।

21. ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਮਾਪਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 1 ਅਗਸਤ, 1996 ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸਰਵੇਖਣ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

22. 15 ਸਤੰਬਰ, 1997 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਫ਼ਸਰ ਨੂੰ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ APHB ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇ।

23. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ APHB ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਰ 9 ਜੂਨ 1998 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ 687.03 ਏਕੜ ਸੀ ਅਤੇ 20.18 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਕਿ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ APHB ਦਾ 20.18 ਏਕੜ ਰਕਬੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

24. ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, APHB ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 158 ਤਹਿਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸੈਕਸ਼ਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"**ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਪੀਲ**- (1) ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਸ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ,

ਚਾਹੇ ਅਜਿਹਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ।

XXXXXX

(2) ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ (ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਖੇਤਰ) ਬੋਰਡ ਆਫ ਮਾਲੀਆ ਅਧਿਨਿਯਮ 1358 F, (1358 F ਦਾ ਅਧਿਨਿਯਮ LX) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਦੂਜੀ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਅਤੇ (4) xxx xxxxxx

25. 24 ਮਾਰਚ 1999 ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਨੇ APHB ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਇਕਪਾਸੜ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

26. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸੇਠ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ 5 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1999 ਨੂੰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ 24 ਮਾਰਚ 1999 ਦੇ ਇਕਪਾਸੜ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 1999 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 7940 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਆਧਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ APHB

ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸੀ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਦੁਆਰਾ ਇੱਕਪਾਸੜ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

27. 10 ਅਗਸਤ 2000 ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ APHB ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੀ ਇਹ 661.04 ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 23 ਜੂਨ, 2001 ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ 666.25 ਏਕੜ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੰਜੀਰਾ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ 5.21 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ 666.25 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਪਹਿਲਾਂ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਉੱਪਰ ਦੱਸੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਪਲਬਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਥੀਓਡੋਲਾਈਟ (ਟ੍ਰੈਵਰਸ ਸਰਵੇਖਣ) ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਰਕਬਾ 666.25 ਏਕੜ ਤੋਂ ਗੁੰਠਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜੋ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਵੇਖਣ ਦਾ ਕੰਮ 11.6.2001 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ।

XXXXXX

ਵਿਸਥਾਰਤ ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਏ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

1. ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਿਲਟ-ਅੱਪ ਖੇਤਰ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ	ਏਕੜ ਤੋਂ ਗੁੰਠਾ
2. ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ	288.00
3. ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕਬਰਿਸਤਾਨ/ਦਫ਼ਨਾਉਣ ਲਈ ਛੱਡੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ	15.00
4. ਮੰਜੀਰਾ ਪਾਈਪਲਾਈਨ (ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ) ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ	5.21
ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ	666.25

ਉਪਰੋਕਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਇੱਕ ਸਕੈਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

28. 31 ਅਕਤੂਬਰ 2001 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 1999 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 7940 ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲਾਂ) ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਥਿਤੀ ਜਿਉਂ ਦੀ ਤਿਉਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

29. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਨੇ APHB ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। 4 ਜਨਵਰੀ, 2003 ਦੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ 9 ਜੂਨ, 1998 ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ

ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲਾਂ) ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ:

(i) ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 661.04 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ

(ii) ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚੋਂ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(ii) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੋਧ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 (ਡੀ) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਸੀ।

XXXXXX

ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ

30. ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, APHB ਦੁਆਰਾ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ 2003 ਦੇ ਡਬਲਯੂਪੀ ਨੰਬਰ 13927 ਵਜੋਂ ਨੰਬਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

31. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 2005 ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ) ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

32. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਵਿਚਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਗਣਨਾ ਦਿਖਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਲਤ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਲਈ, ਐਸ.. ਨੰਬਰ 1009 ਦੀ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਵਲ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕੇ, ਅਤੇ ਉਸ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਹੋਰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਐਂਟਰੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇੱਕ ਗਲਤ ਐਂਟਰੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਐਸ.. ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਹੱਦ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਸੈਟਲਮੈਂਟ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

33. ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 661.04 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ) ਐਕਟ, 1973 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੁੰਦੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਇਕੱਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ: -

XXXXXX

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੀਰ ਫਜ਼ੀਲਤ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਹ ਐਸ.. ਨੰਬਰ 1009 ਵਿਚ 11=10 ਏਕੜ ਤੋਂ ਗੁੰਠਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਅਸਲ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ) ਐਕਟ ਤੱਕ, 1973 (1973 ਦਾ ਐਕਟ 1) ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਸੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 1976, ਮੀਰ ਫਜ਼ੀਲਤ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜ਼ਿੰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਨੇ 1973 ਦੇ ਐਕਟ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਐਸ.. ਨੰਬਰ 1009, 1043 ਤੋਂ 1065 ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 109-92 ਏਕੜ ਤੋਂ ਗੁੰਠਾ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ। ਇਸ ਹੱਦ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 09-12-1976 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਸੀ.ਸੀ. ਨੰਬਰ 156 ਤੋਂ 159/ਡਬਲਯੂ/75 ਦੇ ਆਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਕਟਪੱਲੀ ਪਿੰਡ ਦੇ ਐਸ..ਨੰਬਰ 1009, 1043 ਤੋਂ 1065 ਵਿੱਚ ਏ.ਸੀ.ਐਸ.. 1109.92 ਦੀ ਹੱਦ ਹਟਾਉਣ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਵੀ 0.4083 ਸਟੈਂਡਰਡ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਧੇਰੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਮੀਰ ਫਜ਼ੀਲਤ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ ਸੱਚਮੁੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ ਨੰਬਰ 1009 ਜਾਂ 1043 ਤੋਂ 1065 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵੀ, ਉਸ ਕੋਲ ਸੀਲਿੰਗ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

.....

"ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਏਸੀਅਰ ਜੰਗ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲ ਐਸ.. ਨੰਬਰ 1007 ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 349-63 ਸੈਂਟ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ ਪਰ ਐਸ.. ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।11-10 ਏਕੜ ਤੋਂ ਗੁੰਠਾ ਦੀ ਇਹ ਹੱਦ ਹੁਣ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੁਆਰਾ 1973 ਦੇ ਐਕਟ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਫਜ਼ੀਲਤ ਹੁਸੈਨ ਖਾਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਪੁਰਖੀਆਂ ਦਾ 01.01.1975 ਤੱਕ ਐਸ.. ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ 1973 ਦੇ ਐਕਟ 1 ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਆਪਣੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਉਂਦੇ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਗੈਰ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਐਸ.. ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਐਸ. ਨੰਬਰ 1009 ਦੀ ਹੱਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

XXXXXX

34. ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਕਿ APHB ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ APHB ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲਾਂ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਉਲਟ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ APHB ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ APHB ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

35. ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲਾਂ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ

36. 19 ਅਪਰੈਲ 2005 ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 2005 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਏ. ਨੰਬਰ 1311 ਅਤੇ 2005 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਏ. ਨੰਬਰ 1781 ਵਜੋਂ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। 25 ਸਤੰਬਰ, 2009 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

37. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਕਬਾ 661.04 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ 661.04 ਏਕੜ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, APHB ਸਿਰਫ 661.04 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਮਾਲਕੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ ਰਹੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਮਾਪ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦਾ ਪੈਰਾ 5 (ਡੀ) ਲਾਗੂ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗਣਨਾ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਸਨ।

XXXXXX

38. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਆਧਾਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੋਲਡਿੰਗਾਂ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ) ਐਕਟ, 1973 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕਲਪਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਦਾ ਰਕਬਾ 661.04 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਕੋਲ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ APHB ਕੋਲ ਸੀ।

ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ

39. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ

40. ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ APHB ਨੇ 10 ਜੂਨ, 1968 ਦੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁਝ ਦਰਜਨ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੁਝ ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬੇਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ।

41. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਅੰਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ APHB ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ APHB ਨੇ ਪੂਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

42. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ 11 ਏਕੜ ਸਥਿਤ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਸ਼ਾਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਮਾਪ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਹੱਥ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਦੀ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਸੀ।

43. ਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ 1968 ਵਿੱਚ APHB ਦੁਆਰਾ 11 ਏਕੜ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਾਇਦ APHB ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 11 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਗਲਤ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਤੁਰੰਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

XXXXXX

44. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ 25 ਸਾਲ ਹੋਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਿਰ 1993 ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। 1968 ਅਤੇ 1993 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਸਿਵਾਏ APHB ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੋ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ।

45. ਅਸੀਂ ਕੇਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ APHB ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਪ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ 'ਤੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ

ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 666.25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਪ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

46. ਖੇਤਰ ਦੀ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦੇਰੀ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਸਹੀ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਸ਼ਚਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਪੂਰਾ ਰਕਬਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 687.03 ਏਕੜ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 20.18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਅੰਤਰ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਵੇਖਣਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ IDL ਨੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 APHB ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਚਾਹੇ ਇਸਦੀ ਅਸਲ ਮਾਪ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਰੈੱਡ ਹੈਰਿੰਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

XXXXXX

ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ

47. ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਕੀ ਸੀ। ਜੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ 661.04 ਏਕੜ ਜਾਂ 666.25 ਏਕੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 687.03 ਏਕੜ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੈ-ਹਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 687.03 ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ 661.04 ਏਕੜ। ਇਸ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 687.03 ਏਕੜ ਦੀ ਸੀ ਨਾ ਕਿ 661.04 ਏਕੜ ਦੀ।

48. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਥਿਤ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਨਾਲ ਇਹ ਦਲੀਲ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ 687.03 ਏਕੜ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 661.04 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੇ ਸੁਧਾਰ ਕਿਸੇ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗਲਤੀ ਦਾ ਸੁਧਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।

49. **ਮੈਸਰਜ਼ ਟਾਟਾ ਕੰਸਲਟਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਵਰਕਮੈਨ** [1] ਪਾਠਕ, ਜੇ. ਨੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ।

"ਨਿਯਮ 31 (ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਵਾਦ (ਬੰਬਈ) ਨਿਯਮ, 1957) ਦੁਆਰਾ [ਉਦਯੋਗਿਕ] ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਫੈਸਲਾ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਚਾਨਕ ਪਰਚੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਇੱਕ ਅਚਾਨਕ ਪਰਚੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ

ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕੇਵਲ ਕਲੈਰੀਕਲ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜੋ ਸ਼ਾਮਲ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚੇਤੰਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ।

50. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ **ਸੂਰਜ ਦੇਵੀ ਬਨਾਮ ਪਿਆਰੇ ਲਾਲ** [2] ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 4 ਵਿੱਚ **ਮਾਸਟਰ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਕੰਪਨੀ (ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ) ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ** [3] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

---

[1]1980 (Supp.) SCC 627

[2] (1981) 1 SCC 500

[3]AIR 1966 SC 1047

XXXXXX

"ਕਲੈਰੀਕਲ ਜਾਂ ਗਣਿਤ ਦੀ ਗਲਤੀ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਚਾਨਕ ਪਰਚੀ ਜਾਂ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਕਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਗਲਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਗਣਿਤ ਦੀ ਗਲਤੀ ਗਣਨਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਟਾਈਪ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੈ।

51. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, **ਵਿਪਿਨ ਚੰਦਰ ਵਦੀ ਲਾਲ ਬਾਵੀਸ਼ੀ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ [4] ਵਿੱਚ**, ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 26 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਗਣਿਤ ਦੀ ਗਲਤੀ ਗਣਨਾ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਟਾਈਪਿੰਗ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਅਚਾਨਕ ਸਲਿੱਪ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਭੁੱਲ ਕਾਰਨ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਸੋਚੀ ਸਮਝੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 10 (1), 10 (3) ਅਤੇ 10(5) [ਸ਼ਹਿਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮ) ਐਕਟ, 1976] ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਸੋਧ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕਲੈਰੀਕਲ ਜਾਂ ਗਣਿਤ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਧ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। "

52. 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਉਹ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗਣਨਾ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਪ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹੀ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗਣਨਾ ਦੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਗਣਿਤਿਕ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਰਕਬਾ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਹ 666.25 ਏਕੜ (ਮੰਜੀਰਾ ਵਾਟਰ ਵਰਕਸ ਵਿਭਾਗ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਖੇਤਰ ਸਮੇਤ) ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਮਾਪਣ ਸਰਕਲ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਵੇਖਣ, ਜੀ.ਡੀ. ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਰਿਕਾਰਡ ਸਹਾਇਕ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੀ

ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦਾ ਖੇਤਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ। ਗਣਨਾ ਗਲਤੀ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਤਾਂ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

---

[4](2016) 4 ਐਸ.ਸੀਸੀ 531

XXXXXX

53. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਲਤੀ 11.10 ਏਕੜ ਤੱਕ ਸੀ ਪਰ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਗਲਤੀ 20.18 ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੱਸੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਅਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਪਰਚੀ ਜਾਂ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਜਾਂ ਗਣਨਾ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 1968 ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੁਧਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ। ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੀ ਗਲਤੀ ਬਾਰੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਕਿਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

54. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ **ਕੇ.ਪੀ. ਵਰਗੀਜ਼ ਬਨਾਮ ਆਮਦਨ ਕਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਏਰਨਾਕੁਲਮ ਅਤੇ ਹੋਰ** [5] ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦਾ ਸਰਕੂਲਰ ਅਸਲ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੁਦ ਸਮਝਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ

ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

"ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਨਿਯਮ ਸਮਕਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਤ ਨਿਯਮ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰਸਤਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਇਸ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਕ੍ਰਾਫੋਰਡ ਆਨ ਸਟੈਚੁਟਰੀ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (1940 Edn.) ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੈਰਾ 219 ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਉਸਾਰੀ (ਅਰਥਾਤ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸਮਕਾਲੀ ਉਸਾਰੀ) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ; ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਉਸਾਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੈਰ-ਨਿਯੰਤਰਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਭਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ; ਇਹ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਹੈ"

55. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ **ਦੇਸ਼ ਬੰਧੂ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ**[6] ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

---

[5]AIR 1981 SC 1922

[6]AIR 1979 SC 1049

XXXXXX

"(ਸਮਕਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ (ਮੈਕਸਵੈਲ 12 ਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ, ਪੰਨਾ 268)"

56. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਸਮੇਤ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਸੀਂ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੇ ਅਰਥ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ। 15 ਅਕਤੂਬਰ 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 5 (ਡੀ) ਜਿਸ ਦਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਸਮਝ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਾਂਗ ਮੁੜ ਸਰਵੇਖਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, 15 ਅਕਤੂਬਰ 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਕੋਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

57. ਅਸੀਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ APHB ਦੀ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ।

58. ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਕਲੈਰੀਕਲ ਗਲਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ।

59. ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਵਾਜਬ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। **ਕੁਲੈਕਟਰ ਬਨਾਮ ਪੀ. ਮੰਗਮਾ** [7] ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੈਰਾ 5 ਅਤੇ 6 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਜਬ ਸਮਾਂ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅਨੁਭਵੀ ਫਾਰਮੂਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ/ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਿਆਦ ਵਾਜਬ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

---

[7] (2003) 4 ਐਸ.ਸੀਸੀ 488 ਪੰਨਾ 491 ਤੇ

XXXXXX

ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਪਟੇਲ ਰਾਘਵ ਨਾਥ [8] ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ

ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ.....।" ਵਾਜਬ, ਇੱਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸ਼ਬਦ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰਕ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਅਸੰਤੁਲਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।

60. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, **ਸੰਯੁਕਤ ਕੁਲੈਕਟਰ ਰੰਗਾ ਰੈਡੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਬਨਾਮ ਡੀ. ਨਰਸਿੰਗ ਰਾਓ** [9] ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 31 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਸੋਧ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਚੁਣੌਤੀ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਮਨੁੱਖੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟਾਲਣਯੋਗ ਅਤੇ ਅੰਤਹੀਣ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਖਤਿਆਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਚਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਜਦੋਂ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਸੋਧੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਦੇਸ਼ ਧੋਖਾਧੜੀ ਹਨ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਖੋਜ ਦੇ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕੇਵਲ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਦਾ ਅਨੰਤਤਾ ਤੱਕ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੋਧ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

61. ਅੰਤ ਵਿੱਚ **ਬਸੰਤੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਬਿਹਾਰ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਬੋਰਡ** [10] **ਵਿੱਚ** ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ

ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

---

[8] (1969) 2 ਐਸ.ਸੀਸੀ 187

[9] (2015) 3 ਐਸ.ਸੀਸੀ 695

[10] (2009) 6 ਐਸ.ਸੀਸੀ 79

XXXXXX

62. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਾਅਵਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੇਲੋੜੀ ਦੇਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਦਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਰਾਹੀਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹਿੱਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। 25 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਲਪਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।

ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ

63. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ APHB ਨੂੰ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੇ ਮਾਪ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ

1009 ਵਿਚੋਂ 11.10 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਕ ਟੁਕੜਾ APHB ਤੋਂ ਖੋਹਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਐਕਟ, 1956 ਦੀ ਧਾਰਾ 22 ਏ ਤਹਿਤ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ APHB ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ APHB ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ 15 ਸਤੰਬਰ, 1997 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ APHB ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣ, ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1994 ਦੇ ਸਰਕੂਲਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ APHB ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ APHB ਦਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ

XXXXXX

64. ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੱਥਪੂਰਨ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਮਾਲ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 1968 ਵਿੱਚ ਸੁਲਝੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 25

ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਉਸ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਸਿੱਟਾ

65. ਇਸ ਲਈ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੂਰਾ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 APHB ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਵਾਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪਾਰਸਲ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੂਰੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 20.18 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

66. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਸੌਖਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵੇਖਣ ਨੰਬਰ 1009 ਵਿੱਚ 661.04 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਸਰਵੇਖਣ। ਨੰਬਰ 1009 ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

67. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ APHB ਦੀ ਹਾਊਸਿੰਗ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਰੱਖਣ ਦਾ ਕੋਈ ਤਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ

ਪੈਰਵੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਕੇ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਾਫ਼ੀ ਚੌਕਸ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ।

68. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ (ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਦੀ ਸੀਲਿੰਗ) ਐਕਟ, 1973 ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਝ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ APHB ਨੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਿਰਫ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ।

XXXXXX

69. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ APHB ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 87 ਅਧੀਨ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਤੋਂ ਸਿੱਧੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਅਪੀਲ), ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ।

70. ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਹਾਊਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਖ਼ਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਨ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Prabhat Kiran, Advocate
D/923/2000
Bar Council of Delhi